

ADVOKATLIK FAOLIYATIDA KONFIDENSIALLIKNI TA'MINLASHNING HUQUQIY KAFOLATLARI VA RAQAMLI TAHDIDLAR

Akramov Behzod Azamat o'g'li

Toshkent shahar Advokatlar palatasi, "AHIL ADVOKATLAR

XIMOYASI" Advokatlar hay'ati advokati

MAVZUNING DOLZARBLIGI: Global raqamlashtirish sharoitida axborot xavfsizligi masalasi huquq sohasining eng nozik nuqtasiga aylandi. Advokat va mijoz o'rtasidagi muloqotning maxfiyligi (konfidentsiallik) nafaqat kasbiy majburiyat, balki odil sudlovning fundamental kafolatidir. Bugungi kunda elektron pochta, messenjerlar va bulutli xizmatlar orqali amalga oshirilayotgan muloqotlarni kiberhujumlar va noqonuniy kuzatuvlardan himoya qilishning huquqiy mexanizmlari yetarli darajada takomillashmagan. Bu esa advokatlik sirini saqlash bo'yicha yangi huquqiy yondashuvlarni ishlab chiqishni dolzarb qiladi.

KIRISH

Advokatura instituti shaxsning huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilishda davlat organlaridan mustaqil bo'lgan tizimdir. Ushbu mustaqillikning asosi — advokatlik siridir. O'zbekiston Respublikasining "Advokatura to'g'risida"gi Qonunining 9-moddasida advokatlik siri tushunchasi berilgan bo'lib, u advokatga yordam so'rab murojaat qilgan shaxs to'g'risidagi ma'lumotlarni o'z ichiga oladi. Biroq, zamonaviy protsessual jarayonlarda raqamli ma'lumotlarning daxlsizligi masalasi hamon munozarali bo'lib qolmoqda.

ASOSIY QISM

Advokatlik faoliyatida konfidentsiallikni ta'minlashning bir necha muhim jihatlari mavjud:

1. **Elektron ma'lumotlar daxlsizligi:** Bugungi kunda advokatlarning shaxsiy kompyuterlari va smartfonlarida mijozlarga oid minglab maxfiy hujjatlar saqlanadi. Amaldagi JPK normalariga ko'ra, tintuv o'tkazish jarayonida ushbu qurilmalarni olib qo'yish advokatlik sirini buzish xavfini tug'diradi. Bizning fikrimizcha, advokatning texnik vositalarini ko'zdan kechirish faqatgina sud qarori asosida va Advokatlar palatasi vakili ishtirokida amalga oshirilishi shart.
2. **Kiber-himoya va huquqiy majburiyat:** Advokat o'z mijozining ma'lumotlarini himoya qilish uchun zamonaviy kriptografik vositalardan foydalanishga nafaqat huquqli, balki majbur bo'lishi lozim. Bu borada Germaniya va Fransiya tajribasini o'rganish shuni ko'rsatadiki, u yerda advokatlar uchun maxsus himoyalangan aloqa kanallari davlat tomonidan kafolatlanadi.
3. **Advokat so'rovi va maxfiylik:** Advokat tomonidan to'plangan dalillar tergov organlariga taqdim etilgunga qadar maxfiy saqlanishi kerak. Ba'zida tergov organlari "tezkor-qidiruv tadbirlari" niqobi ostida advokatning mijoz bilan suhbatlarini yozib olishga urinishi inson huquqlari bo'yicha xalqaro standartlarga (XEI) ziddir.

XULOSA

Tadqiqot natijasida shunday xulosaga kelish mumkinki, advokatlik sirini himoya qilish faqatgina qog'ozdagi hujjatlar bilan cheklanib qolmasligi kerak. Qonunchilikka "Elektron advokatlik siri" tushunchasini kiritish va advokatning raqamli qurilmalarini daxlsiz deb e'lon qilish lozim. Bu esa fuqarolarning himoyalalanish huquqiga bo'lgan ishonchini mustahkamlaydi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – T., 2023.
2. "Advokatura to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni.
3. Romanov A.S. Advokatskaya tayna v sifrovuyu epoxu. – M., 2021.
4. Gulyamov S.S. Raqamli huquq asoslari. – T., 2022.
5. Advokatlik etikasi qoidalari. – T., 2013.